

Martinus

www.martinus.hu

a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

VIII. ÉVFOLYAM 12. SZÁM • 2015. DECEMBER • ÁRA: 170 Ft

Amikor megtapasztaljuk az Atya
irgalmas szeretetét,
egyre inkább képesek leszünk
megosztani másokkal ezt az örömet.

(Ferenc pápa)

„Szünet nélkül köztünk
az Isten...”

Beszélgetés dr. Veres András
megyéspüspökkel
3-5. oldal

A Csendes éj születése

Szauer Agoston írása a dal
születésének történetéről
12. oldal

„A legszebb hivatás,
a legszebb ajándék...”

Interjú Porpáczy József atyával
14-15. oldal

Az irgalmasság arca

Húsvét második napjának vigíliáján, 2015. április 11-én bocsátotta ki Ferenc pápa Az irgalmasság arca kezdetű bulláját.

„Kegyelem, irgalom, és béke!” – ezt kívánja Szentatyánk minden olvasójának a bulla bevezetőjében. A kegyelem öröm, ujjongás, a charis rokonszava (chara, latinul gratia = kedvezően hajolni valaki felé). A béke a boldogság nyugodt élvezetét, nem csupán a háború vagy az összevisszaság hiányát jelenti. Izajás jövendöli az eljövendő Krisztusról, hogy ő lesz a béke fejedelme. Ezt a messiási békességet, igaz testvériességet Istennel és egymás között kell életre hívni. Az irgalom mint témaadó ige vagy kulcsfogalom jelenik meg. Az irgalommal rokonértelmű szavak a jóság, az együttérzés és a kegyelem. Kétféle módon magyarázható e kifejezés: mint objektív készség a másik nyomorának enyhítésére (Mt 9,27; 15,22; 17,15), illetve mint a könyörületes tette hajló érzelm forrásának szemügyre vétele (Róm 12,1; 2Kor 1,3; Mt 9,36).

Jézus Krisztus az Atya irgalmasságának arca. Jézus Krisztus kinyilatkoztatása az, amiben az Atya arca is teljessé válik számunkra. „Isten, aki gazdag az irgalmasságban, igen nagy szeretetéből, mellyel szeretett minket” (Ef 2,4) – ezt a gazdagságot ismerjük fel az irgalmasságban. Azonban már az Ószövetségben is hisznek a Mindenható hosszú türelmében, megbocsátásában, vagyis irgalmában: „Irgalmas

és könyörületes az Isten, hosszan tűrő, gazdag kegyelemben” (Kiv 34,6).

„Amikor pedig elérkezett az idők teljessége,” (Gal 4,4) Szűz Máriától megszületett Jézus Krisztus. Ezért sem véletlen, hogy az irgalmasság évét Szentatyánk idén december 8-án, Szűz Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepén nyitja meg. Kifejezi ez azt, hogy üdvösségünk története Szűz Máriával, a bűntől mentes, Istennek engedelmes szolgálóleányával kezdődik. Az ünnepi esztendő pedig 2016. november 20-án, Krisztus Király ünnepével ér véget. Ez a győzelmet fejezi ki, ami a végidőkben jelenik meg: a nagy megpróbáltatásokat az igazak átvészelik, akik Isten irgalmában bíztak és hűségesek maradtak mindvégig.

Szent XXIII. János pápa a II. vatikáni zsinatot megnyitó beszédében mondta, meghatározva egyházunk célját, küldetését: „Krisztus Jegyese most inkább az irgalmasság gyógyírját veszi a kézbe, mintsem a szigor fegyverzetét ölti magára. (...) Míközben ezzel az egyetemes zsinattal magasba emeli a katolikus igazság fátylóját, mindenki szeretetteljes, jóságos, türelmes anyjának akar mutatkozni, akit irgalmasság és jóság indít elszakadt gyermekei felé.” Nem adjuk fel tehát az igazságot magát, Jézus Krisztust, aki üdvösségünket megszerezte, és ma is közösségbe gyűjti a jóakarátú embereket egyházába. Hisszük és valljuk, hogy minden ember meghívást kapott benne az örök életre. Szentatyánk akkor és most is arra buzdít, hogy irgalom-

mal és szeretettel forduljunk azok felé, akik még távol járnak Krisztustól, az igazságtól.

A bulla második részében a pápa gyakorlati tanácsokkal világítja meg, hogyan élhetjük meg az irgalmasságot, miként jeleníthetjük meg a mai modern világban is a tiszta Isten-arcot. Ebben elsődleges feladatunk, hogy ne stüppedjünk bele a közömbösség ördögi csapdájába. Ezért Krisztus Urunk földi helytartója meghív bennünket az irgalmasság testi és lelki cselekedeteinek gyakorlására. Ugyanakkor az irgalmasság nem ellentétes az igazságossággal. Ez az esztendő különösen is hív mindenkit a megtérésre, a hazatérésre, az Istennel való közösségre, melynek útja szakítani a hazugságokkal és a bűnnel. Ebben a jubileumi évben meg kell szólalnunk a szeretet, az irgalom és a megbocsátás mellett, hogy minél többen Uruknek vallhassák Jézus Krisztust.

Pete Polgár Máté

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye havi lapja

Főszerkesztő: Ipacs Bence • **Szerkesztők:** Déri Péter, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Molnár Péter, Salamon Viktória, Teklits Tamás • **Nyomdai kivitelezés:** Premier Nyomda Kft. (1117 Budapest, Budafoki út 64.) • **Felelős vezető:** Hlinka Zsolt • **Kiadó:** Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsenyi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Teklits Tamás igazgató • **ISSN 2060-145X** • Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

„Szünet nélkül köztünk az Isten...”

Interjú dr. Veres András megyéspüspökkel

Engedje meg Püspök atya, hogy a Martinus olvasóinak nevében is szívből gratuláljak elnökké választásához. Melyek az első hónapok tapasztalatai a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnökeként? Melyek azok a sürgető feladatok, amelyeket a Konferenciának feltétlenül el kell végeznie a közeljövőben?

A tényleges munkát most tudom csak elkezdni, hiszen a kinevezésem után részt vettem a Toursba szervezett egyházmegyei zárandoklaton, majd Rómába utaztam a püspöki szinódusra. Pillanatnyilag tájékozodom és próbálom felmérni, melyek azok a munkák, amelyek esetlegesen az előző elnök idejében félbe maradtak. Mindeközben pedig zajlanak a tárgyalások a kormánnyal az új egyházi törvényről, és néhány szociális intézmény esetleges átvételéről. A Püspöki Konferencia következő ülésére már szeretném összeállítani azt a listát, amely tartalmazza a legsürgetőbb feladatokat.

A laikus ember nem is hinné, mennyi felelősséggel, illetve számos olyan feladattal jár az elnöki kinevezés, amelyeket eddig nem püspök atyának kellett ellátnia. Kevesebb ideje jut majd a szombathelyi egyházmegyei feladataira?

Eddig amellet, hogy voltak országos szinten elvégzendő feladataim, a nap 24 órájában az egyházmegye feladataira koncentrálnom kellett. Most természetesen még több tennivalóm lesz az egyházmegyén kívül, hiszen a Magyar Katolikus Egyház ügyeiben is el kell járnom, esetleg képviselnem azt nemzetközi fórumokon. Biztosan több utazást, távollétet igényel ez a megválasztás, itthon azonban nagyon jó munkatársaim vannak, így a felmerülő problémák megoldása miatt nem aggódom.

Hogyan tudja az idejét beosztani? Valóban igaz, hogy nagyon korán kel, püspök atya?

Nincs két egyforma napom, de az biztos, hogy minden reggel öt órakor kelek. Sajnos, legtöbbször nem tudok korán lefeküdni, de azért igyekszem eleget aludni. Az időbeosztásomat természetesen a naptáram segíti, amit folyamatosan jegyzetekkel látok el, hogy számon tudjam tartani a tennivalókat. Sajnálatos módon sokszor éppen az imádság, az elmélkedés, az elcsendesülés óráiban jutnak eszembe dolgok, akkor tisztulnak le az élmények, akkor ismerem fel, mi mivel van összefüggésben.

Nemrég fejeződött be a szinódus Rómában. Véleménye szerint milyen volt a szinódus kommunikációja a világ felé?

Valaki úgy fogalmazott, hogy két szinódus zajlott Rómában: egy a szinódusi aulában és egy másik a sajtóban. A kétőnek pedig nem sok köze volt egymáshoz. Ez valószínűleg abból fakadt, hogy mivel az újságírók nem vehettek részt az üléseken, amikor különböző véleményekről hallottak, akkor egyszerre vitára következtettek. A szinóduson nem úgy zajlottak az események, mint a politikai pártok vagy a parlament munkájában. Itt nem voltak egymásnak feszülések, kirohanások, összeveszések és kiegyezések. A szinódus kezdetén a Szentatya hangsúlyozta is, hogy mindenki a Szentlélekre és a saját lelkiismeretére hallgasson, ha nyilatkozik vagy felszólal. Ne engedjünk a média befolyásának. Fontos volt látni, hogy a Katolikus Egyház valóban világegyház. Nagyon sokszínű hozzászólások hangzottak el a világ minden részéről érkezett püspök atyák részéről. A 270 szinódusi résztvevő mindegyike felszólalhatott. Jó szívvel mondhatom, hogy minden megkööttségtől, befolyástól mentes szinódus volt ez, amely által magam is lelkileg, szellemileg és intellektuálisan sokat gazdagodtam.

Vajon meddig lesz tartható a döntés, miszerint az elváltak, amennyiben újabb kapcsolatban élnek, illetve az egyházi házasság nélkül együtt élők nem gyónhatnak és áldozhatnak? Van-e esetleg olyan téma vagy gondolat, amely különösen is megérintette a szinódusi munka közben?

Világossá kell tenni mindenki számára, hogy nem egyházi, nem emberi, hanem isteni törvényről van szó. Jézus azt mondta, hogy egy férfi és egy nő felbonthatatlan, életre szóló szeretetszövetsége a házasság, amelyen emberi törvény nem változtathat. Természetesen a szinódus pasztorális irányelvet, útmutatást adott arra vonatkozóan, hogyan lehetne erősíteni a házasságra való felkészítést, hogyan lehet segíteni a fiatal házasságokat, valamint hogyan kell a házasságot és annak értékeit megőrizni. Ha a házasság nélkül együtt

előkről, vagy az elváltakról majd újra polgári házasságot kötött személyekről beszélünk, be kell látnunk, hogy ők állítottak önmaguk számára egy olyan objektív akadályt, amiért nem részesülhetnek a kegyelem minden forrásából. Ezen mi nem tudunk változtatni, de segíteni akarjuk őket, mert az Egyház számít rájuk is. A színódusi útmutatás kimondja, hogy az Egyházból ők sincsenek kizárva. Sőt, mivel rendkívüli helyzetben vannak, segíteni akarjuk őket, hogy a kegyelem más forrásaiból viszont részesülhessenek. Buzdítjuk őket, vegyenek részt az egyházi élet minden területén a közösség tevékenységében. Maradjanak közösségekben Istennel és az Egyházzal egyaránt.

Azért, hogy minél kevesebb válással végződő házasság legyen, a színódus azt ajánlja, változtassunk gyökeresen a jegyesoktatáson. Ezért javasol egy távolabbi, egy közelebbi, illetve egy közvetlen felkészítést. A távolabbi felkészítés a családban történik, ahol a gyermek szülei példáján látja, megéli, megtanulja a házasság és a családi élet szempontjából fontos értékeket: szerethetővé, a másikat szeretővé, önfeláldozóvá, segítőkésszé, megbocsátóvá válni. A közelebbi felkészüléshez hozzátartoznak az ifjúsági programok, a közösségi foglalkozások, amelyeken a szerelemről, a párválasztásról, a házasságról és a családi életéről hallhat a fiatal. A közvetlen felkészítés pedig maga a házasság szentségének felvétele előtti időszak lelki előkészülete. Így lehet komolyabb a jegyesoktatás, amely valódi, tudatos szentségi felvételre készíti fel a fiatalokat.

Ferenc pápa egyik beszédében kiemelte, hogy az Egyház nem más, mint a családok családja. A kifejezés önmagáért beszél, hiszen az Egyház olyan, mint egy nagy család, amely az egyes családokból áll össze. Ennek szellemében éljük a vallásos életünket: a családok együtt, egymást erősítve, bátorítva haladjanak előre Isten országa felé. Nagyon fontos kifejezés ez, hiszen a lelkipásztori munkának napjainkban különösen is a családokra, a házasságokra kell irányulnia. Természetesen a családok összefogásán is sok múlik: rászánják-e az idejüket a másokkal való találkozásra, vagy inkább bezárkóznak. Megosztják-e problémáikat vagy a hittel kapcsolatos gondolataikat másokkal? Fontos, hogy közösségekben gondolkodjunk és éljünk, legyünk nyitottak, lássuk meg, hogy ez az élet bonyolult és nehéz, ugyanakkor egymást segítve sokkal boldogabb és örömtelibb lehet.

Térjünk vissza a Szombathelyi Egyházmegyébe. Elkezdődött a Szent Márton Jubileumi Év. Rendkívül eseménydúsan telt az előkészületi idő. Melyek lesznek az emlékező legfőbb momentumai? Mire kívánja a hangsúlyt helyezni a Szombathelyi Egyházmegye?

Először engedjen meg egy rövid visszatekintést az elmúlt évre: azt a célt, amelyet magunk elé tűztünk még év elején, miszerint minden egyes egyházmegyei programot Szent Márton szellemiségében szervezünk, sikerült elérnünk. A papok és a hívek lelki gazdagodására szenteltük az elmúlt évet.

Az előttünk álló esztendőben nagyszámú zarándok csoportok érkezésére számítunk, így az építkezési munkálato-

kat mielőbb igyekszünk befejezni. Az egyházmegyei rendezvényeinket pedig, úgy mint a családok találkozóját, a jubiláns házaspárok találkozóját, a hittanversenyeket, a ministráns találkozót is Szent Márton szellemiségében rendezzük meg. Az egyik fő programunk 2016. július második hétfőjén lesz, amikor is minden Szent Márton tiszteletét meg akarunk szólítani országon belül és kívül. A kétnapos program első napjára a Püspöki Konferencia tagjait is meghívtuk, illetve reméljük, hogy a Kárpát-medence más egyházmegyéinek hívei is szép számban eljönnek. Az ezt követő napon, vasárnap pedig egy ifjúsági evangelizációs programot tervezünk, amelynek keretében Ákos koncert is lesz. Az ismert énekes kimondottan erre az ünnepre állítja össze műsorát ugyancsak Szent Márton szellemiségében, az ő személye előtt tisztelegve. Ősszel szeretnénk egy családi sportrendezvényt is tartani, amelyen szeretnénk ha a családok együtt vehetnének részt.

Az elmúlt napok egyik élménye alapján merült fel bennem az ötlet – ezt még a Jubileumi Bizottság tagjai sem tudják –, hogy szeretném, ha az Egyházmegye területén élő nemzetiségek is külön meg lennének szólítva ebben az évben. Jó lenne, ha egy számukra szervezett külön napon bemutatnánk saját gazdag vallási és népi kultúrájukat.

Mikor derülhet ki, hogy ellátogat-e Szent Márton szülővárosába, Szombathelyre Ferenc pápa?

Természetesen római tartózkodásom alkalmával rákérdeztem a Szentatyánál – aki értelemszerűen direkt választ nem adhatott –, és a vatikáni bíboros államtitkár úrnál is, hogy mire számíthatunk. Azt a választ kaptam, hogy még tárgyalnak róla, kérik a türelmünket.

Püspök atya végigjárta az egyházmegyéjét vizitációja során. Melyek ennek a vizitációnak a legfontosabb tapasztalata?

Rendkívül pozitív benyomások értek a vizitáció során. Láttam, már kezd kialakulni az a tudat, hogy egy plébánia-közösség hívei összetartoznak, egy lelki közösséget alkotnak, ezért felelősek egymásért. Egyre több helyen – legyőzve korábbi ellenállásukat – a filiák hívei a plébániatemplomban közösen, együtt ünneplik a húsvéti vigíliát. Sok helyütt megvan az az élő kapcsolat, amelynek a pap és a hívek, illetve a pap és a civil önkormányzat között feltétlenül meg kell lennie. Boldoggá tesz a tapasztalat, hogy azokra, akik az

egyházi életben aktívak, a civil önkormányzat munkájában is lehet számítani. Több helyütt az egyházközségi tanácsadó testület, illetve az önkormányzati testület tagjai között részleges vagy teljes átfedés van. Az Egyházmegye területén szép példáit láttam annak is, hogy az emberek magukénak érzik a templomukat. Jó lenne, ha minden plébániánk élő közösséggé válna, ha minden megkeresztelt ember az Egyházat, a templomot, a plébániát sajátjának érezné. Érttem ezalatt azt, hogy a települések hívó lakói minden egyházi eseményre szívesen elmennének, a liturgikus ünnepekre pedig meghívást éreznének minden külön megszólítás nélkül is. Ezen a téren a lelkipásztoroknak és híveknek is van még tennivalója. De csak így lehet az Egyház a családok családja, ahogy azt a Szentatya kívánja.

A vizitáció során meglátogattam az összes egyházi intézményt is, így jártam az óvodákban, az iskolákban. Mind egyik intézmény küzd a maga nehézségeivel, de örömmel kell megállapítanom, hogy rendkívül komoly lelki élet, kiváló oktatási és nevelői munka jellemzi őket. Nagyon szép eredményekről számoltak be a vezetők, én pedig megtapasztaltam, hogy az itt dolgozók nemcsak munkahelyet látnak az adott intézményben, hanem ez számukra életük kibontakozásának a helyszíne is. Jó volt látni, hogy az iskolaudvaron napközi után, vagy az óvodában a szülők megállnak egymással beszélgetni, a gyermekek pedig még egy jót játszanak együtt.

Van-e valamilyen fontosabb változtatásra vagy döntésre szükség az egyházmegye területén?

Az imént említett lelki átalakulás a legfőbb vágyam. De azt is el kell mondani, hogy az elmúlt hat-hét évben annyi templomfelújítás volt az Egyházmegye területén, mint eddig még soha. Természetesen vannak még települések, ahol szükség lenne a templom tatarozására, felújítására. Remélem rájuk is hamarosan sor kerülhet! Arra biztatom az egyházközségeket, hogy pályázzanak állami támogatásra, mi pedig abban tudunk segíteni, hogy az utófinanszírozás

miatt az Egyházmegye kamatmentes támogatást biztosít számukra a számlák kifizetéséhez. Jó látni, hogy a helyi önkormányzatok is magukénak érzik az egyházi épületeket és támogatják a felújítási munkálatokat, de a templomok fenntartását is.

A Történelem Bizottság elfogadta a Szombathelyi Egyházmegye által benyújtott dokumentumokból készült összegzést Brenner János atya vértanúságáról. Hol tart jelenleg Brenner János boldoggá avatási ügye? Eljutott már a bíborosok testületéhez a dokumentáció, vagy még a Teológus Bizottság vizsgálata zajlik?

Jelenleg a Teológus Bizottság tagjain a sor, az ő döntésüket várjuk mielőbb. Mivel több embernek kell véleményeznie a beterjesztésünket, ezért nem rövid folyamatról van szó. Sajnos nem tudjuk, meddig tart az eljárás ezen szakasza, viszont az biztos, hogy amikor már a bíborosok elé kerül a dokumentáció, akkor már gyorsabban halad, s utána – reményeink szerint – rövid időn belül megszülethet a Szentatya dekrétuma a boldoggáavatás engedélyezéséről.

Mit kíván az egyházmegye híveinek az új egyházi évben, illetve a karácsony közeledtével?

Van egy kedves ismerősöm, aki elmondása szerint minden hónap 25-én megünnepli a karácsonyt, természetesen csak magában, imával, elmélkedéssel. Az ő példája nyomán fogalmazódott meg bennem a gondolat: mi akadály van annak, hogy minden nap a karácsony tudatában éljünk? Isten köztünk van, Jézus, az Üdvözítő emberré lett – ez a karácsony üzenete. Ha a mindennapokban annak a tudatában élünk, hogy köztünk van az Isten, akkor nem ijedünk meg egy-egy nehézséggel találkozva, nem lesz úrrá rajtunk a reménytelenség, a kétségbeesés, hanem bátran vállaljuk a kihívásokat. Márpedig az első karácsony óta Isten velünk, köztünk van! Adjon ez mindnyájunk számára bátorítást, erőt karácsonykor, de életünk minden napján is!

H. Pezenhófer Brigitta

Szent Márton LÁDÁJA

VÁSÁRLÁSKOR GONDOLJON A RÁSZORULÓ CSALÁDOKRA IS!

Kérjük, ha teheti, vásárlása során KÜLÖN CSOMAGOLT PÉKÁRUT helyezzen el Szent Márton ládájába!

Minden rászoruló szüksége szerint vehet ki a ládában elhelyezett adományokból. Nap végén a Karitász munkatársai gondoskodnak a maradék pékáruk szétosztásáról.

KÖSZÖNJÜNK!

Szent Márton JUBILEUMI ÉV 2016

Szent Márton ládája!

A Szombathelyi Egyházmegye mindig fontosnak tekintette a rászorulókat segítését. Ezért is hirdeti meg minden évben a **Váltsuk meg Szent Márton köpenyét!** elnevezésű jótékonyági akcióját. A Szent Márton Jubileumi Évben kibővül ez a karitatív program. A Zalaco Sütőipari Zrt-vel összefogva szombathelyi és zalaegerszegi boltokban – december 3-án – elindul a **Szent Márton ládája!** akció. A vásárlóknak lehetőségük van arra, hogy saját szükségletük mellett a rászorulóknak is vegyenek termékeket, amelyek becsomagolva a kihelyezett ládába kerülnek. Innen vehetik ki a rászorulóknak vagy a karitász munkatársai összegyűjtve, eljuttatják a szegény családoknak.

Arra biztatom mindenkit, hogy vegyen egy kiflivel, zsemelével, egyéb péktermékekkel többet és ajánlja fel a rászorulóknak. Úgy, ahogy egykor Szent Márton is megosztotta köpenyét a koldussal.

A Szent Márton ládája karitatív akcióban részt vevő **Zalaco boltok listája 2015. december 3-ától**

SZOMBATHELY: Fő tér 16. • Király u. 1. • Szürcsapó u. 23. • Thököly u. 33. • Vásárcsarnok • Fő tér 3-5. • Szelestey u. 62.
ZALAEGRSZEG: Berzsényi u. 12. • Kazinczy tér 9. • Piac tér 6. • Széchenyi tér 4-6. • Biró M. u. 37. • Kossuth u. 32. • Dél Hercegnője, Kossuth u. 61.

RÖVID HÍREK

Ferenc pápa november 12-én, csütörtökön délelőtt fogadta a szlovákiai püspöki konferencia ad limina látogatást végző tagjait a Vatikánban.

Az egész emberiség békéje ellen elkövetett támadásról van szó, amely mindannyiunk részéről határozott és szolidáris együttműködést kíván, hogy szembe tudjunk szállni a gyilkos gyűlölet bármilyen formában való terjedésével – nyilatkozta november 14-én Federico Lombardi SJ vatikáni sajtószóvivő, a párizsi merényletek kapcsán.

Palánki Ferenc, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye új püspöke ünnepi székfoglaló szentmisét mutatott be november 15-én, vasárnap Nyíregyházán, a Magyarok Nagyszonyja-társszékesegyházban.

Minden harmadik gyermeket elérnek az egyházak ma Magyarországon a köznevelési rendszeren keresztül – mondta Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere a hit- és erkölcsoktatásról november 17-én tartott konferencián Budapesten. A felmenő rendszerben bevezetett kötelező hit- és erkölcsoktatás 2016-ban lesz teljes mind a nyolc évfolyamon, így jövőre várhatóan 260–270 ezer gyerek tanul majd hit- és erkölcsant. További 123 ezer általános iskolás korú gyermek tanul egyházi fenntartású iskolában.

December 3-án mutatták be az olasz moziban a Ferenc pápáról készült filmet, amelynek címe: „Hívjatok Ferencnek”. A Daniele Luchetti rendezésében készült film bemutatja azt a hosszú életutat, amely a Buenos Aires-i olasz bevándorló család gyermekét a pápaságig vezette.

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA: KOVÁCS JÓZSEF
A HÍREK FORRÁSA: MAGYAR KURÍR

Az Egyház az Úr házának portása, és nem gazdasszonya!

Valójában jól tudjuk, hogy mi magunk vagyunk őrzői és szolgálói Isten Kapujának. Hogy hívják Isten Kapuját? Jézus! Ő megvilágosít minket életünk minden kapujáról, beleértve születésünk és halálunk kapuját. Ő maga mondta: „Én vagyok a kapu. Aki rajtam keresztül megy be, üdvözülni, ki-be jár és legelőt talál” (Jn 10,9). Jézus a kapu, aki lehetővé teszi, hogy bemenjünk és kijöjjünk. Mert Isten akla menedék, és nem börtön! Isten háza menedék, és nem börtön, a kapuját pedig Jézusnak hívják! Ha pedig a kaput zárva találjuk, azt mondjuk: „Uram, nyisd ki a kaput!” Jézus a kapu, ő beenged és kienged minket. A rablók azok, akik nem a kaput használják: érdekes, a rablók mindig valahol máshol akarnak bejutni, az ablakon, a tetőn, a kaput azonban kerülik, mert rossz szándékkal jönnek, és azért lopóznak be az akolba, hogy megtévesszék és kihasználják a juhokat. Nekünk az ajtón keresztül kell belépnünk, és hallanunk kell Jézus hangját: amikor meghalljuk az ő hangszínét, akkor biztonságban vagyunk, megmenekültünk. Félelem nélkül beléphetünk, és veszély nélkül kiléphetünk. Jézusnak ebben a gyönyörű beszédében az őrről is szó van, akinek az a feladata, hogy kinyissa a kaput a jó pásztor előtt (vö. Jn 10,2). Amikor az őr meghallja a pásztor hangját, kinyitja előtte a kaput, beenged minden juhot, amelyet a pásztor hoz, mindet, azokat is, amelyek elvesztek az erdőben, és amelyeket a pásztor elindult megkeresni. A juhokat nem az őr választja, nem a plébániai irodista választja! A juhokat kivétel nélkül a jó pásztor hívta meg, ő választotta ki. Az őr maga is a pásztor hangjának engedelmeskedik. Joggal mondhatjuk tehát, hogy nekünk is olyannak kell lennünk, mint az az őr. Az egyház az Úr házának portása, és nem az Úr házának gazdasszonya!

Ferenc pápa

EGYHÁZJOG

A beleegyezés lehetséges hiányosságai V.

A kényszer és a félelem

Akényszer és a félelem a házassághoz való jog szabad gyakorlását akadályozzák, azaz a házasságkötés esetében a beleegyezés megsértését jelenti. A házasságkötés egy különleges jogügylet, ami fokozott szabadságot és felelősségtudatot követel a felek részéről. Ezt a szabadságot mind külső, mind belső tényezők egyaránt gátolhatják.

A fizikai és az erkölcsi kényszer minden jogügyletben jelentőséggel bír, de a házasságkötés esetében ez még inkább megmutatkozik. Különbséget kell tennünk a fizikai és az erkölcsi kényszer között. Fizikai kényszeren olyan erőszakot értünk, amely kívülről jön, és aminek az illető személy nem tud ellenállni. Erkölcsi kényszeren olyan fenyegetést, pszichés nyomást értünk, amely az illető lelkében félelem és zavar állapotát okozza. A fizikai kényszer (ellenállhatatlan kényszer) esetében teljesen megszűnik a szabadság, az erkölcsi kényszer esetében pedig akadályozottá válik, aminek következtében különféle jogi hatásokat váltanak ki.

A fizikai kényszer kánonjogi értelemben mivel teljesen eltörli a szabadságot, ezért a cselekedet, jóllehet külsőleg a törvény által megkövetelt tulajdonságokkal rendelkezik, még sincs jogi hatálya, meg nem történtnek számít. A fizikai kényszer enyhébb formái közé tartozik a hipnózis, a drog és a részegség alkalmazása.

Az erkölcsi kényszer esetében az illetőnek megmarad a szabadsága, de csökken. A jogcselekmények ebben az esetben általában érvényesek, mert a kikényszerített akarat is akarat, de mivel a házasság különleges jogi cselekmény, ezért a törvényhozó ott másként rendelkezett. A CIC 1103. kánonja kimondja: „Érvénytelen az a házasság, amelyet kényszer vagy súlyos, kívülről – akár nem is szándékosan – előidézett olyan félelem hatására kötöttek meg, amelytől, hogy az illető szabaduljon, kénytelen a házasságot választani.”

Az ilyen körülmények között kötött házasság eleve érvénytelen, természetjogi alapon, tehát minden ember házasságát érvénytelenre teszi, ha felek vagy egyikük szabadsága teljesen hiányzott. Senki sem köthet érvényes házasságot akarata ellenére. A törvény szerint négy feltételnek kell fennállnia, hogy érvénytelen legyen a házasság kényszer vagy félelem címén.

1. A félelemnek súlyosnak kell lennie, azaz valóban gyengítenie kell a fél pszichológiai szabadságát, így a könnyű félelemnek nincs jogi jelentősége. 2. A félelemnek kívülről kell származnia, vagyis vagy a partnertől vagy egy harmadik személytől, tehát kizárt a belső okból való félelem. 3. A félelemnek valóban kell fenyegetnie a beleegyezését, azaz az illető ne lásson ténylegesen más kiutat a félelmetől való megszabadulástól, mint a házasságkötést. 4. Nem szükséges, hogy a félelmet szándékosan okozzák, vagyis nem szükséges, hogy a házasságra való kötelezés szándékával tegyék.

Beszélni kell még az ún. tiszteleti félelemről, amikor valaki attól tart, hogy súlyosan megsérti, és maga ellen hangolja azokat, akiktől erősen függő viszonyban van vagy akik iránt tiszteletet és megbecsülést kell tanúsítania. A tiszteleti félelem önmagában nem teszi semmissé a beleegyezést, csak akkor, ha súlyos. *Déri Péter*

LITURGIA

A SZENTSÉGEK LITURGIÁJA

A bérmaszülők

A béralkozónak amennyiben lehetséges, legyen bérmaszülője. (Nem kötelező azonban a bérmaszülő.) Azon túl, hogy a bérmaszülő a bérálás szertartásának – a béralkozóval együtt – aktív közreműködője, feladata azon lenni, hogy a megbérált Krisztus valódi tanújaként viselkedjék, és híven teljesítse ezzel a szentséggel járó kötelességeit.

A bérmaszülőségre ugyanazok a feltételek vonatkoznak, amik a keresztszülőségre. Vagyis olyan alkalmas személy lehet bérmaszülő, akit a béralkozó, a szülők vagy a szentség kiszolgáltatója erre a tisztségre felkért, és azt elvállalta, továbbá 16. életévét betöltötte, katolikus, megbérált, a hithez és a vállalandó tisztséghez méltó életet él (ezért nem lehet például olyan személy, aki házasság nélkül él együtt valakivel). Nem kötheti továbbá semmilyen egyházi büntetés, és nem lehet a béralkozó apja vagy anyja. Mind az Egyházi Törvénykönyv, mind a liturgikus előírások ajánlják azonban, hogy a bérmaszülőséget arra bízzák, aki a keresztszülői tisztséget viseli (de értelemszerűen csak akkor, ha továbbra is alkalmas erre a tisztségre).

A bérmaszülő-jelölteknek igazolást kell kérniük az illetékes plébániáról arról, hogy alkalmasak a bérmaszülői tisztségre. Ez a szabály vonatkozik a keresztszülőkre is. Az illetékes plébánia a legtöbb egyházmegyében – így a Szombathelyi Egyházmegyében is – a lakóhely szerinti. Van azonban olyan egyházmegye, ahol a keresztesítés helyének plébániája illetékes az igazolás kiadásában. A Szeged-Csanádi Egyházmegye például az utóbbiba tartozik, ezért ha valaki tegyük fel, Gyulán lakik, de Vasváron keresztesült, és felkérték, hogy Ópusztaszeren legyen keresztszülő vagy bérmaszülő, akkor a vasvári plébániáról kell igazolást kérnie, nem pedig a gyulaiáról. *Ipacs Bence*

Karizmatikus találkozó

▲ Megújuló szív, megújuló egyház, megújuló nemzet címmel rendezték meg november 14-én a szombathelyi Savaria Arénában a Magyar Katolikus Karizmatikus Megújulás 24. országos találkozóját.

▼ November 7-én ünnepelte az Egyházmegye Szent Márton püspököt a szombathelyi Székesegyházban. Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök mutatta be a szentmisét, majd dr. Veres András megnyitotta a Szent Márton Jubileumi Évet.

Elindult a Szent Márton Jubileumi Év

Megújult a Szent Márton-templom

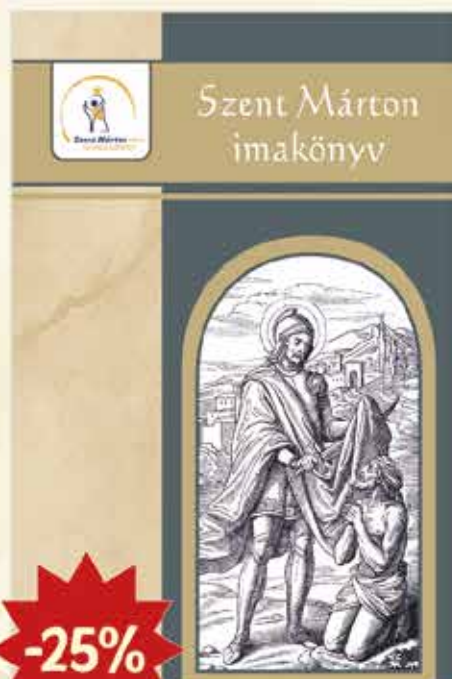
▲ November 6-án áldotta meg dr. Veres András megyéspüspök a szombathelyi Szent Márton-templomot. Az elmúlt hónapokban külső és belső felújításra került sor az épületben. Restaurátorok dolgoztak a szobrok, festmények megújításán.

▼ A zalaegerszegi Szűz Mária Szeplőtelen Szíve Plébánia öt-napos zarándoklatot szervezett Fatimába, melynek célja a boldoggá avatott fatimai látnok gyermekek ereklyéinek átvétele volt. Az ereklyéket António Marto püspök úr adományozta.

Zarándoklat Fatimába

A MARTINUS KÖNYVESBOLT KARÁCSONYI AJÁNLATA

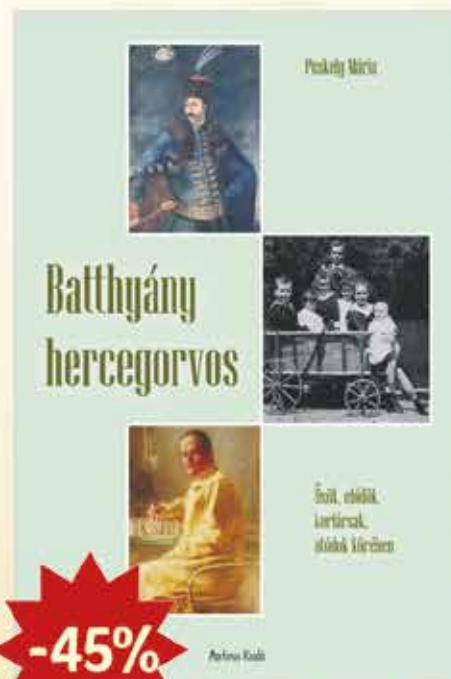
-25%

1500 FT HELYETT
CSAK 1125 FT

-25%

2000 FT HELYETT
CSAK 1500 FT

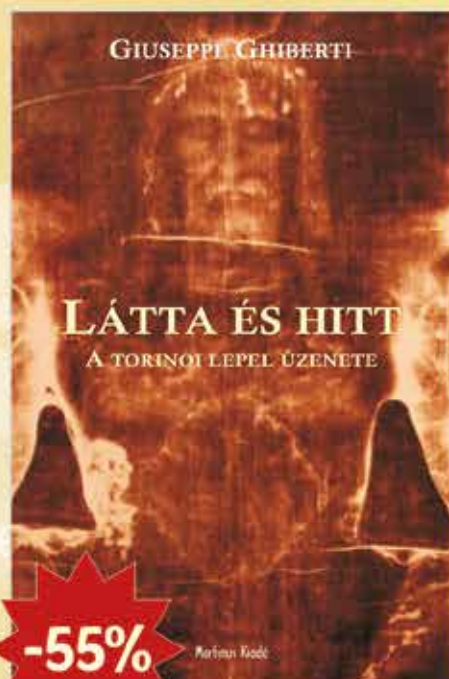
-45%

1690 FT HELYETT
CSAK 930 FT

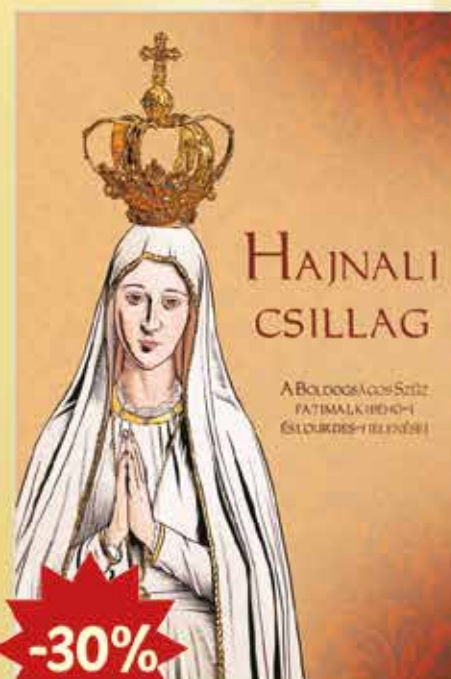
-55%

2200 FT HELYETT
CSAK 990 FT

-55%

1490 FT HELYETT
CSAK 670 FT

-30%

990 FT HELYETT
CSAK 695 FT

A FENTI KÖNYVEK 2015. DECEMBER 1. ÉS 23. KÖZÖTT KEDVEZMÉNYES
ÁRON VÁSÁROLHATÓK MEG A MARTINUS KÖNYVESBOLTBAN!

TISZTÁK, HŐSÖK, SZENTEK

A TISZTÁK, HŐSÖK, SZENTEK EGY KÖTETENKÉNT 32 OLDALAS, SZÍNES KÉPEKKEL ILLUSZTRÁLT, SZENTEK ÉLETÉT BEMUTATÓ KÖNYVSOROZAT. CÉLJA, HOGY A GYERMEKEK KEZÉBE OLYAN OLVASNIVALÓT ADJON, AMELY MODERN VILÁGUNK BOTRÁNYAITÓL MENTES, JÓSÁGRA ÉS KEDVESSÉGRE TANÍT ÉS FORMÁLJA A JELLEMÜKET.

-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

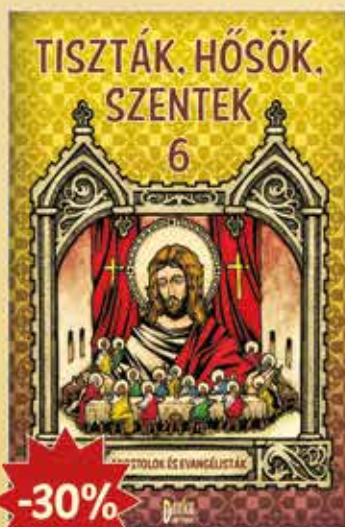
-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

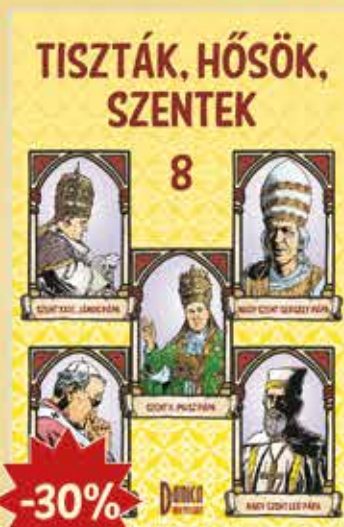
-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

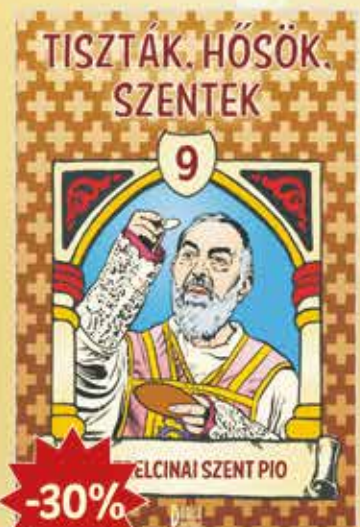
-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

-30%

750 FT HELYETT
CSAK 525 FT

-30%

850 FT HELYETT
CSAK 595 FT

A FENTI KÖNYVEK **2015. DECEMBER 1. ÉS 23. KÖZÖTT** KEDVEZMÉNYES ÁRON VÁSÁROLHATÓK MEG A MARTINUS KÖNYVESBOLTBAN!

DANICA KIFESETEKÖNYVEK GYERMEKEKNEK

750 FT HELYETT CSAK 565 FT

750 FT HELYETT CSAK 565 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

990 FT HELYETT CSAK 745 FT

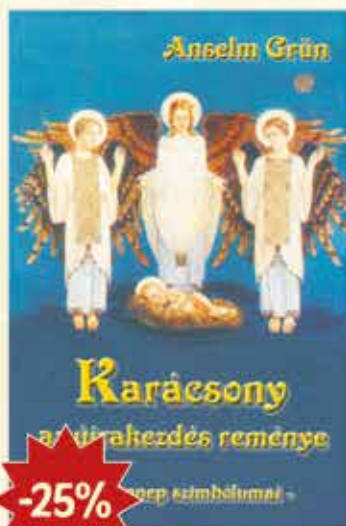
A FENTI KÖNYVEK 2015. DECEMBER 1. ÉS 23. KÖZÖTT KEDVEZMÉNYES ÁRON VÁSÁROLHATÓK MEG A MARTINUS KÖNYVESBOLTBAN!

ADVENTI ÉS KARÁCSONYI KÖNYVKÍNÁLATUNK

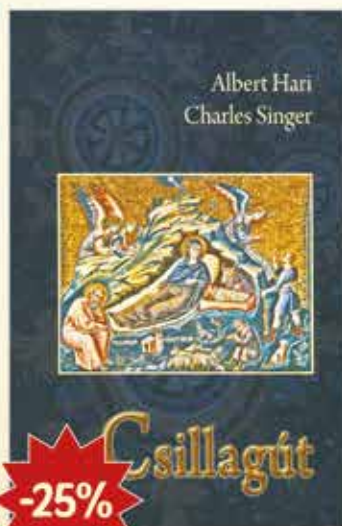
-25%

1800 FT HELYETT
CSAK 1350 FT

-25%

1500 FT HELYETT
CSAK 1125 FT

-25%

980 FT HELYETT
CSAK 735 FT

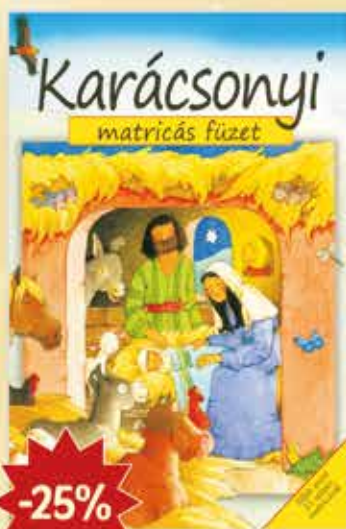
-25%

3200 FT HELYETT
CSAK 2400 FT

-25%

399 FT HELYETT
CSAK 300 FT

-25%

499 FT HELYETT
CSAK 375 FT

-25%

1200 FT HELYETT
CSAK 900 FT

-25%

980 FT HELYETT
CSAK 735 FT

Martinus Könyv- és Folyóirat Kiadó ✦ Martinus Könyvesbolt

9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3. + 9701 Szombathely, Pf. 41.

Telefon: 94/513-191 + Mobil: 30/659-7320 (mátrix) + E-mail: info@martinuskiado.hu

Webáruház: www.martinuskiado.hu + Közösségi oldal: www.facebook.com/MartinusKiado

A FENTI KÖNYVEK 2015. DECEMBER 1. ÉS 23. KÖZÖTT KEDVEZMÉNYES
ÁRON VÁSÁROLHATÓK MEG A MARTINUS KÖNYVESBOLTBAN!

Gépjárműcsere az Őrségben

November 1-én már az új kisbusszal érkeztek az Őrségi hívek a szentmisére. Sikeres pályázatnak köszönhetően tudta lecserélni régi járművét az Őriszentpéteri plébánia.

Könyvbemutatók Szombathelyen

November 3-án kettős könyvbemutatót tartottak Szombathelyen. Tóth Krisztina a Szombathelyi Egyházmegye történetét dolgozta fel, a másik kötet pedig a hazai egyházzól nyújt képet a II. Vatikáni Zsinat idején.

Szent Imrére emlékeztek Jánosházán

November 5-én emlékezett névadójára a jánosházi Szent Imre Általános Iskola. Az ünnepi szentmise után díjazták az iskolai rajzpályázat résztvevőit és meghallgatták az alsó tagozatos diákok családmeséit.

PROGRAMAJÁNLÓ

december 14. (hétfő) 18 óra „Láss, ne csak nézz!” Kereszténységgel kapcsolatos pamflettek címmel a Katolikus Egyetemi Lelkészség nyitott előadásai folytatódnak (Szombathely, Berzsényi D. tér 2. – Savaria Egyetemi Központ „D” épület Fsz. 1-es előadótermében) • **december 18-20. (péntek-vasárnap)** Adventi lelkigyakorlat (Szombathely, Martineum Felnőttképző Akadémia) • **december 19. (szombat)** 24 órás szentéimádás (Szombathely, Annunciáta nővérek kápolnája)

Brenner János vértanúságának 58. évfordulója

december 12. (szombat) 11 óra Szentmise (Szombathely, Szent Kvirin-altemplom) • **december 12. (szombat) 20 óra** Éjszakai gyalogos zarándoklat (Szentgotthárd-rábakethelyi Minden-szentek templomtól Zsidára) • **december 15. (kedd) 10 óra** Püspöki szentmise (Szombathely, Szent Kvirin-templom)

Megszépült a Székesegyház Madonna-kápolnája

Márton és az ördög (2. rész)

Sulpicius Severus leírásából tudjuk, hogy Mártonnak sajátos kapcsolata volt a természetfeletti lényekkel, az angyalokkal és az ördögökkel is. „Köztudott, hogy az ördögöt pedig olyan élesen és világosan látta szemével, hogy akár saját természetében, akár a gonoszság különféle álarcait felöltve, bármilyen alakban felismerte. Mivel az ördög tudta, hogy nem tud elrejtőzni előle, gyakran szórta rá átkait, mert fortélyjaival nem tudta megteveszteni.”

Ha helyesen szeretnénk érteni ezt a mondatot, ill. jobban megérteni Mártont, kíváncsi megismerni a katolikus egyház tanítását a természetfeletti lényekkel, ezúttal az ördögökkel kapcsolatban. A kinyilatkoztatásból tudjuk, hogy Isten látható és láthatatlan világot teremtett. A látható világ az, amit érzékszerveinkkel megtapasztalunk. A láthatatlan világ létezéséről pedig a kinyilatkoztatásból tudunk. A kinyilatkoztatás egy másik személy részéről szabad és szeretetből történő közlés, amely senki másától, semmiféle más módon nem szerezhető meg. Isten a kinyilatkoztatásban tárta fel a természetfeletti világ titkait. A katolikus egyház tanítása szerint a kinyilatkoztatásnak két forrása van: a szentírás és a szenthagyomány. Ebből a kettőből táplálkozott Szent Márton hite is.

Innen tudta, hogy Isten láthatatlan világot is teremtett, mégpedig az angyalok világát. Az angyalokat Isten próbá-

ra tette. Egy részük fellázadt ellene. Ők a bukott angyalok, az ördögök, akik minden eszközt felhasználnak arra, hogy Isten üdvözítő tervét lerombolják. Ez a romboló tevékenységük egészen a világ végéig tart.

Jézus egy alkalommal azt mondta tanítványainak: „Láttam a sátánt, mint a villám, úgy bukott le az égből” (Lk 10, 18). Ő az, akit Madách Az ember tragédiájában a „tagadás ősi szellemének” nevez. A mérhetetlenül gonosz intelligenciával rendelkező sátán, Mártonban Isten kiválasztottját látta, akiben csodálatos módon működött a kegyelem Isten országának építésében. Ezért, afféle „első számú közellenséget” látott benne. Márton nem csupán a kegyelem fényében láthatta a gonosz rejtett csapdáit, de megadatott neki, hogy őt magát is személyesen is lássa. Tehette ezt azért, mert teljesen az Istenben élt, aki viszont a sátán számára elérhetetlen személyes valóság.

Jó tudni, hogy a sátán ma is működik. Ott van minden emberi gonoszság mögött. Úgy tesz, mintha nem is lenne. Álcá mögé rejtőzik. Szarvas, patás lénynek álcázza magát, aki forró üstben rotyogtatja a kárhozott lelkeket. Ettől nevetségessé válik, akiben már senki sem hisz. Valójában ő a kísértő, aki jónak álcázva a gonoszságát becsapja az embert. Nem véletlenül vette bele Jézus a Miatyánkba, a mintegy utolsó, de nem lényegtelen kérést: „Ne vígy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól!”

Horoáth József

FILMAJÁNLÓ

Az ember gyermeke

Karácsony ünnepére készülve íme egy megható gondolat Ferenci Istvántól: „A gyermek sugár az égből, földre szállt mosoly. Oltár, melyen a szebb jövőért áldozol!” Mennyivel inkább a kisedd Jézus, akiben Isten rámosolygott a világra, és akiben Isten az örök életünkért áldozott.

De mi lenne a világgal, ha többet nem születnének gyermekek, és várni kellene a csodára? Mi történne addig? Az ember gyermeke című film ezt mutatja be. A történet 2027-ben játszódik, amikor is immár 19 éve nem születik gyermek a földre. A világban káosz uralkodik. Egyedül Anglia tartja magát katonailag, és per-

sze mindenki oda szeretne menekülni a káosz elől. Hiába van azonban látszólag biztonság, ha nem látszik sehol a remény. A miniszterelnök szerint is az a túlélő megoldás, „ha nem gondolunk a jövőre.” Nem tudom, van-e még egy ilyen film, ahol ennyire valóságosan sikerül ábrázolni a reménytelenséget? Anarchia, migránsok, terror. A kormány „öngyilkos készleteket” árul, díszes dobozban egy üveg vizet, egy poharat és egy pirulát – a szép halálhoz. Ebben a helyzetben mégis megtörténik a csoda, megszületik egy gyermek, akit persze a kormány és a felkelők egyaránt maguknak akarnak. Végül azonban anyának és gyermekének sikerül biztonságos helyre mene-

külnie egy független orvosi kutatócsoporthoz. Így a remény valósággá válik mindenki számára.

Ma Európában egyfajta kettősséget tapasztalhatunk. Egyrészt fog a népesség, amiről tehetünk, másrészt pedig érkeznek hozzánk mások, amiről nem tehetünk. Gyerekmentes, felnőttbarát éttermek és hotelek kontra játszótérek és iskolák gyerekzsivaja jellemzi Európát.

Szakál Szilárd

Egykori szerzeteseink (2. rész)

A Szombathelyi Egyházmegye 1920 előtti területén – mai ismereteink szerint – sem a középkorban, sem az alapítása előtti katolikus megújulás időszakában, sem azt követően egészen a 19. század közepéig nem működött egyetlen női szerzetesrend sem. Ezzel szemben jó ideig püspökeink sem tehettek semmit azon egyszerű oknál fogva, hogy a II. József-féle „felosztatás” idején, az 1780-as években amúgy is nagyon kevés női közösség létezett az országban – összesen hat zárda működését tilthatta be, melyek közül I. Ferenc császár egyet sem állított vissza 1802-ben –, új kongregációk pedig sokáig csak külföldön alakultak.

Egyetlen apácáról tudunk biztosan – levéltári források alapján –, aki egyházmegyénk területén élt. Ő Nitzky Szidónia klarissza nővér, aki az 1782-ben bezárt prágai klarissza kolostor szerzetesnője volt, és Kőszegen élt 1825-től 1835-ben bekövetkezett haláláig.

Egyházmegyénkben az első apácázárda Pinkafőn (ma: Pinkafeld, Ausztria) létesült 1852-ben özvegy Batthyányné Széchenyi Franciska grófnő – gróf Széchenyi István nővére – és Veinhofer József plébános jóvoltából, akik az irgalmas nővéreket, más néven a Páli Szent Vince Szeretet Leányai Társulatának tagjait hívták a településre a graz-i tartományból. Ez volt országos szinten is az első házuk. Egyházmegyénkben később volt zárdájuk Felsőőrön (ma: Oberwart, Ausztria), Kőszegen, Lékán (ma: Lockenhaus, Ausztria), Sárváron és Szombathelyen. Főleg betegápolással és elemi szintű leányoktatással foglalkoztak.

Őket a francia származású domonkos nővérek kőszegi alapítása követte 1867/68-ban, akik 1950-ig az

óvodától a tanítóképző szintjéig oktattak és neveltek az anyaházon kívül még Szombathelyen és Vasváron, de kisebb közösségük működött Szarvaskenden és Velemben is.

Az Isteni Szeretet Leányai nővéreket Hollósy Jusztinián dömölki benedécs apát kérte fel a celli elemi iskola vezetésére 1891-ben.

A sarutlan kármelita nővérek szombathelyi zárdája István Vilmos megyéspüspök szándéka szerint népesült be 1907-ben a sopronbánfalvi Kármelből.

Szombathelyi egyházmegyei alapítású szerzetesrend az annunciáta nővérek közössége, akiket Boda János kanonok hívott életre kapucínus ferences lelkiséggel 1920-ban, és 1950-ig Celldömölkön, Kőszegen és Szentgotthárdon is nyitottak házat. Elsősorban a betegápolást tekintették karizmájuknak.

Az Isteni Megváltó Leányai Letenyén, Rohoncon (ma: Rechnitz, Ausztria), Sárváron és Zalaegerszegben voltak a hívek szolgálatára.

Keresztes nővérekkel pedig Belatinc (ma: Beltinci, Szlovénia), Körmen, Muraszombat (ma: Murska Sobota, Szlovénia), Szentkirály és Szombathely egyházi történetében találkozhatunk.

Pehm (Mindszenty) József apátplébános volt a kezdeményezője a Szociális Missziótársulat zalaegerszegi letelepedésének 1923-ban, pár évvel később pedig (1929-ben) a Notre Dame Női Kanonok- és Tanítórend nővérei kezdehették el áldásos tevékenységüket a városban.

Mikes János megyéspüspök hívta Szombathelyre a szociális munka összehangolása érdekében a ferences szegénygondozó nővéreket 1932-ben.

A premontrei nővéreknek 1933-ban Nagylengyelben, 1935-ben pedig Kenyeriben nyílt házuk, ahol az óvodák vezetését vállalták.

A Jó Pásztor Nővéreket már Grósz József püspök kérte fel 1936-ban, hogy Ikerváron leánynevelő intézetet nyissanak.

Ugyancsak neki köszönhetőek kőszegi letelepedésüket a szervita nővérek 1937-ben, illetve a Segítő Szűz Leányai, vagyis a szalézi nővérek Oladon ugyanazon évben. Az utóbbiak első magyarországi háza ezzel egyházmegyénk területén nyílt meg.

1942–43-ban Kőszegen kezdtek közös életet a Jézus Szíve Népkeleányok és a Szentlélek Szolgálói nővérek.

1948–50 előtt Assisi Szent Ferenc leányai betegápoló nővéreként szolgáltak a celldömölki és a szombathelyi kórházban; Miasszonyunkról nevezett Kalocsai Szegény Iskolanővérek tanítottak az alsósági elemi iskolában; az Isteni Üdvözítőről nevezett (Szalvátor) nővérek Szentgotthárdon, a Szociális Testvérek Társasága pedig a vasi megyeszékhelyen és Rábahídvégen működött.

A szerzetesrendek 1989–90-es újrarendelése után néhány évig Ferencs Mária Misszionárius nővérek tartottak fenn rendi közösséget Celldömölkön.

Inzsöl Richárd

A Csendes éj születése

Stille Nacht! Heilige Nacht! Nemesen egyszerű, tiszta szerkezetű, könnyen megjegyezhető dallam, az osztrák népzeneire jellemző 6/8-os ütemmel.

Ha a 20. század legsikerültebb, legtöbb feldolgozást megért dala a Yesterday (Lennon-McCartney), akkor a 19. századé minden bizonnyal a Mohr és Gruber által jegyzett Stille Nacht. Nem jeles költő és zenei géniusz szerzeménye tehát e dal (pedig utóbbiból élt néhány ez időben osztrák-német földön), hanem egy fiatal papé és egy kántortanító organistáé.

1818. december 24-e, a Salzburg melletti Oberndorf, Szent Miklós-templom. Jó lett volna ott lenni azon az estén, a Salzach folyó hajósainak családtagjai között titokban elvegyülve, és az elsők között hallani, ahogy a tenort éneklő Mohr és a basszust éneklő Gruber egyetlen gitárral bemutatja a frissen szerzett dalt. Igen, a lenézett kocsmái hangszerrel, gitárral, mert az orgona állítólag befagyott, egyesek szerint az egerek szétrágták a fújtatóját.

*Csendes éj, drága szent éj,
Mindenek álma mély.*

*Nincs fönnt más, csak a drága szent pár,
várja, gyermeke alszik-e már,
küldj le rá álmot, nagy ég,
küldj le rá álmot, nagy ég!*

Mohr még a pappá szentelése utáni évben, 1816-ban írt egy hatstrófás verset, s két év múlva, a karácsony előtti napon kérte meg a szomszédos Arnsdorf tanítóját, hogy komponáljon hozzá dallamot. Gruber pénzkereseti lehetőségként Oberndorfban is vállalt orgonálást, innét volt a két fiatalember ismeretsége. A dal néhány órával megszületése után, szenteste már fel is csendült a napóleoni háborúk és éhínség által meggyötört, békére és nyugalmasabb jövőre vágyó hívek előtt.

A nagyszerű dal két szerzője megérdemli, hogy néhány sorban bemutassuk őket.

Joseph Mohr 1792-ben született Salzburgban, anyját elhagyó édesapját nem ismerte. Ahogy a törvénytelen gyermekek esetében szokás volt, a város hóhéra tartotta keresztvíz alá. Édesanyja – más-más apáktól – további négy törvénytelen gyermeknek adott életet. A kis Joseph tanulni akart, s elgondolható, hogy ilyen családból indulva ez milyen nehéz utat jelentett a számára. Szerencséjére felismerte tehetségét a salzburgi katedrális zenei vezetője, Hiernle, így zenei képzésben részesült, és a bencés rend iskolájába járhatott. Származása miatt csak pápai engedéllyel iratkozhatott be a szemináriumba. 1815-ben szentelték pappá. Pályáját Mariapfarrban kezdte, itt vetette papírra a Csendes éj szövegét. A következő évben helyezték át Oberndorfba. Később több helyen volt plébános, a halál 1848-ban Wagrainban érte.

Franz Xaver Gruber 1878-ban született Hochburg-Achban egy takácsmester ötödik gyermekeként. Huszonegy

évig szolgált a már említett Arnsdorfban organistaként és sekrestyésként, néhány kilométerre Obersdorftól. Az iskola, ahol kántortanító volt, ma Ausztria legrégebb, még működő iskolaépülete, melynek egyik osztályában nagy becsben tartják Gruber katedrálisját. 1833-ban Halleinbe került, a város organistája és karnagya lett, később legidősebb fia vette át tőle ezt a tisztséget. E városban halt meg 1863-ban, 76 évet élt.

De térjünk vissza még Oberndorfba. A Szent Miklós-templom áldozatul esett a Salzach folyó gyakori árvizeinek. Helyén 1937-ben szenteltek fel egy új kápolnát, mely a Stille Nacht-kápolna nevet kapta. Itt, valamint a közeli múzeumban és a szerzők életének állomáshelyein is megemlékeznek a híres dal születéséről. A gitár is megvan a mai napig, melynek akkordjaira először csendült fel a Stille Nacht.

A dal elindult világhódító útjára. Eleinte a salzburgi sóbányászok körében vált népszerűvé, egyesek szerint elterjedésében szerepet játszott egy tiroli orgonaépítő is, aki Lipcsében karácsonykor játszott. Mintegy 300 nyelven éneklük, a komoly- és könnyűzene számos előadója vette lemezre. Minden bizonnyal mi is énekelni fogjuk Mohr és Gruber szerzeményét az idei karácsonyon otthonunkban és a templomban.

Szauer Ágoston

A gyöngyösfalui Szent Márton-templom

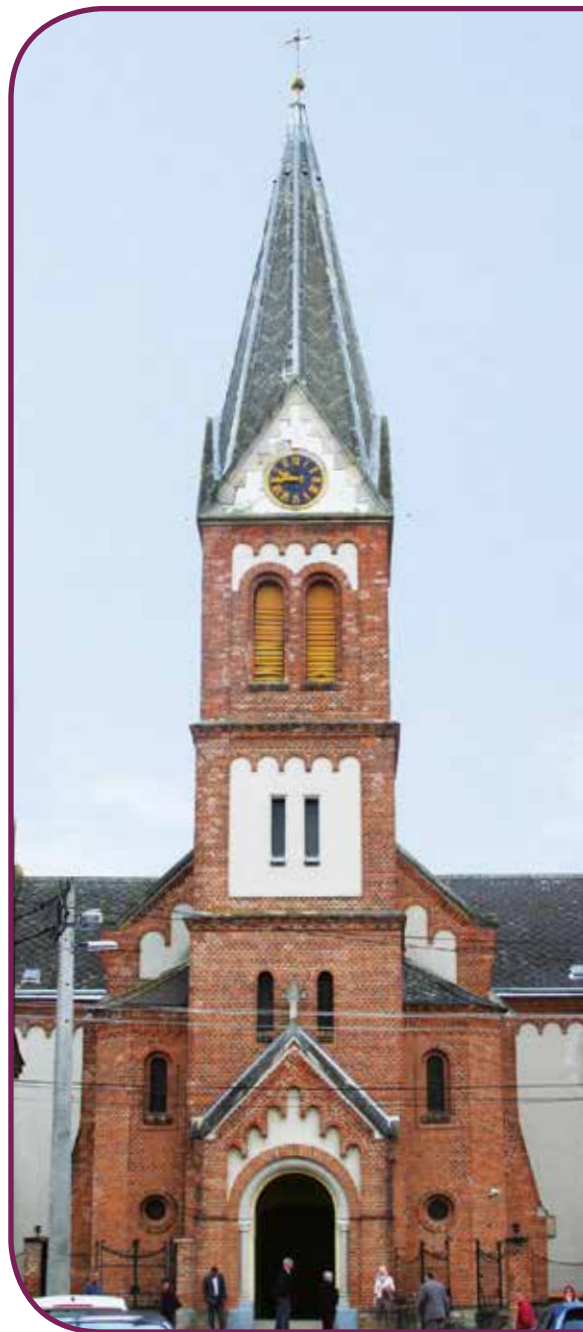
Gyöngyösfalu 1100 lélekszámú közösség Szombathelytől 10 kilométerre északnyugatra, a Gyöngyös-patak mentén. Négy, korábban önálló település, Kispöse, Nagypöse, Ludas és Seregélyháza egyesítésével jött létre 1950-ben.

Pöse neve a középkor során is ismert volt. Első oklevelés említése 1263-ból való. Plébániájáról először 1507-ben szólnak. A hitújítás korában evangélikus lelkészek működtek a faluban. Az 1674-ben végzett egyházlátogatás leírta a Szent Mihály tiszteletére emelt templomot, amelynek ekkor nem volt plébánosa. Az 1698-ban történt vizitáció is a Szent Mihályról elnevezett templomot említi meg. Az évszázadok során rossz állapotba került épületet 1745-ben restaurálták. Valószínűleg ekkor kapott új titulust, mert az újabb, 1756-os egyházlátogatási jegyzőkönyv a Szent Márton tiszteletére emelt templomról szól, amelyet megromlott állapota miatt 1904-ben lebontottak. A kegyúr, Eszterházy Miklós 1904–1905-ben új templomot emeltetett a régi helyett. Tervezője Ludwig Schöne (1845–1935), aki a környéken több templomot is épített (Szombathely, Cák, Kőszeg).

Egy 1400-ból származó oklevél szerint a régi templom szentélyének középső ablaka határpontként is szolgált. Az új, neogót templom pontosan a régi helyére épült, így 1928-ig, Kispöse és Nagypöse egyesítéséig itt húzódott a két község határa. Wallner József, aki az építés idején volt plébános, így emlékezik vissza a különleges helyzetre: „az új templom tengelyvonalát a régi templom szentélyének keletre néző keretes ablakai-

ban kellett meghúznom úgy, hogy az új templom középvonala Kis- és Nagypöse községek közigazgatási birtokállománya között induljon nyugat felé, amely felfogás úgy a herceg Eszterházy kegyuraságnál, úgy a kőszegi járási főszolgabírónál helyesnek találtatván, a szent püspök, Márton hitvalló új temploma a régen megszűnt temetődombon, a réginek helyén úgy épült meg, hogy a szentély keletre néző, középső, Szent Márton püspököt ábrázoló festett oltárablaka lett az új templom tengelyvonala. Ez aztán azt a különleges helyzetet teremtette, hogy minden szentmisében az epistola (szentlecke) Nagypösén, az evangélium Kispösén mondatott.” Szent Márton alakja az oltárképen és az üvegablakokon egyaránt felfedezhető. A régi templom néhány kőfaragványa az új templomban is megtalálható.

Gyöngyösfalu jelenleg is önálló plébánia, a Kőszegi Esperesi Kerületben. A település lelkipásztora az egyházmegye korelnök plébánosa, Porpáczy József atya.

„A legszebb hivatás, a legszebb ajándék...”

Interjú Porpáczy József atyával

Porpáczy József aranymisés plébános úrral beszélgettünk életéről, múltjáról, jelenéről és terveiről. József atya 48. éve szolgál ugyanazon a helyen, Gyöngyösfaluban és a hozzá tartozó filiákban. Gyöngyösfalu 110 éves templomát Szent Márton tiszteletére szentelték.

A Szent Márton Jubileumi Évben érdekes számunkra, hogyan ünneplik védőszentjüket a gyöngyösfalui hívek.

Templomunk Szent Márton búcsújának van egy hagyományos formája. Az ünnephez közeli vasárnapon tartjuk, előtte napokban a Szent Márton-litániát imádkozzuk esténként. Buzdítom a híveket, hogy szentgyónásukat elvégezve az ünnepen járuljanak szentáldozáshoz. A búcsúi szentmise délelőtt fél 11 órakor van. Az idén az önkormányzattal együtt szerveződött a búcsú. Kiss Tibor polgármester úr szép programot szervezett. Kézműves vásár és foglalkozás mellett ekkor áldjuk meg az újbort.

Van a templomnak saját kórusa?

Igen, hetente próbálnak, és minden hónap első vasárnapján énekelnek a szentmisén. Természetesen a nagy ünnepeken is szolgálnak, ők éneklék a Passiót, részt vesznek minden fontos liturgikus eseményen, de a szociális otthon lakóinak és a falunapokon egyaránt énekelnek.

Plébános úr hogyan értékeli a hit- és erkölcsstan bevezetését az általános iskolákban?

Szerintem jó, hogy az órarendbe került a hittan, biztos időpontban. Nálunk körzeti iskola van, a környék gyermekei ide járnak. A hittanra beiratkozás 95 százalék körül van. Ennek természetesen nagyon örülök. A problémát azonban a vallásgyakorlás területén látom. Nagyon örülnék annak, ha a szentségek vétele után nem csökkenne, hanem inkább gyarapodna a szentmisén résztvevő gyermekek, családok száma. Úgy gondolom, ez sok helyen probléma. Fontos, hogy keressük a kapcsolatot a hívekkel, a családokkal.

Mit lehet tenni?

A magam egyszerű eszköze az, hogy minden évben végiglátogatom a plébánia családjait. Ismerni kell a gondjait, egyáltalán az élethelyzetüket.

A kőszegi kerületben hány pap működik jelenleg?

Amikor én ide kerültem, 14-15 pap volt, most hatan látjuk el a kerület híveit. Mindenki nagyon leterhelt, de azért a koronagyűléseken kívül a bérnyújtásokon is találkozunk, és persze a névnapok sem maradnak el.

Miben látja okát plébános úr a papi hivatások fogyatkozásának?

Vonzóbbá kellene tennünk az Isten szolgálatát. Amíg a fiatal azt látja, hogy a papja folyton rohan, élete lőtás-futás, kérdés, hogy akar-e, mer-e vállalkozni arra, hogy pap

legyen. Talán bizonyos információhiány is akadály lehet. Pedig a legszebb hivatás, a legszebb ajándék Istentől az, ha valakit a papi szolgálatra hív.

Plébános úr miért a papi hivatást választotta?

Gyermekkoromban Szöllősben laktunk, négyen voltunk testvérek. Kettőn fiúk mindig ministráltunk, plébánosunk Németh János atya volt. Egész ministráncscapat volt körülötte. Minden szavát, kívánságát lestük, és szívesen szolgáltunk, segítettünk mindenben a plébánián. Számomra az ő példája valóban vonzó volt. Németh János atya 12 papot nevelt az egyházmegyénknek. Én is egy vagyok közülük. Középkoromban Koltai Jenő atyával együtt Kovács Sándor püspök atyának ministrálhattunk. Egyébként a Savaria Gimnáziumba jártam, amely az egykori szeminárium épületében volt. Sándor püspök atya többször magával vitt minket az augusztus 20-i budapesti ünnepi szentmisére, ott a bazilikában is mellette voltunk, ő gondoskodott rólunk. Eddigi papi időm alatt plébániámról három pap került ki: Bodorkós Imre, dr. Perger Gyula és Bejczy Tibor, aki domonkos szerzetes. Hálát adok értük Istennek.

Pappá lennie nem volt olyan egyszerű, ahogy azt elképzelnénk.

Valóban. Amikor itthon jelentkeztem a szemináriumba, nem vettek fel. Ezt az akkori politikai helyzettel magyarázhatom. Püspök úr azonban azt mondta, ha pap akarsz lenni, akkor az leszel. Így aztán Szegedre kerültem, az ottani szemináriumban tanultam. Emlékszem, az édesapám vitt le Szegedre. A búcsúzaskor azt mondta, ha nem érzed itt jól magad, írj, jövök érted. De Szeged kitűnő hely volt, szerettem ott lenni. Nagyon kedves, melegszívű embereket ismertem meg. A tanulmányaim végeztével 1965. június 20-án szentelt pappá Kovács Sándor püspök atya a Székesegyházban. A szegedi évfolyamtársaimmal egyébként mindig tartottam a kapcsolatot a pappá szentelése után is. Legtöbbször ők jöttek, jönnek hozzám, mert ez a vidék kevésbé ismert számukra.

Papszentelés után hol volt káplán?

Először Csesztregen, a plébánosom Varga Imre atya volt. Ő tavaly volt gyémántmisés. Majd Csömödérre és Pákára kerültem egy évre. Itt ketten voltunk káplánok Tóth Ferenc atyával. Plébánosunk Torma József atya volt. A nagy plébániához sok hívő és iskolák is tartoztak. Az emberek biciklivel jöttek a falvakból a szentmisére. Mi magunk is biciklivel vagy motorral közlekedtünk a falvak közt. 1967-ben káplánként kerültem Gyöngyösfaluba, 1970-től vagyok itt plébános.

Kik segítenek plébános úrnak a templom körüli munkákban?

Fő segítők az egyházközség tagjai. Ők mindent megszerveznek, és szívesen dolgoznak a templomért. Mindig számíthatok rájuk. A rózsafüzér társulat tagjai pedig a templomi ruhákat tartják rendben. Most éppen nagy tervünk van, szeretnénk a templomunkat kívülről felújítani, a tetőszerkezetet megújítani. Még az eredeti, 110 éves tetőzet van a templomon. Már itt az idő, hogy felújítsuk.

Porpáczy József atya újmisési jelmondata ma is élő, és ötven éve kíséri papi útján: „Egyért könyörögtem az Úrhoz, egyet kérek, hogy az Úr házában lakjam mindörökkre.” (Zsolt 27,4.)

Salamon Viktória

Kegyelmekben gazdag, áldott karácsonyt kívánunk olvasóinknak!

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy az újév első lapszáma az ünnepek miatt a szokásosnál később, 2016. január 15-én jelenik meg.

Mit szólna, ha már 5.000 Ft értékű vásárlás esetén is postaköltség nélkül rendelhetne 1.500-féle katolikus kiadványból?

**A szombathelyi Martinus Könyvesboltban van erre lehetőség!
Látogassa meg webáruházunkat még ma! * www.martinuskiado.hu**

A Szentatya december havi imaszándékai

Egyetemes szándék: Hogy mindannyian megtapasztalhassuk Isten irgalmát, aki nem szűnik megbocsátani nekünk.

Evangelizációs szándék: Hogy a családok, és különösképpen azok, akik szenvednek, Jézus születésében a remény jelére találjanak.

*„Tudom, hogy az utolsó nap csak egy átszállás,
s életem folytatódik Nálad, örök szeretettedben...”
(Részlet a Végrendeletéből)*

Nagy József ny. esperesplébános, életének 68., áldozópapi szolgálatának 44. évében, hosszú szenvedés után 2015. november 15-én a betegek kenetével megerősítve a Szombathelyi Papi Otthonban elhunyt. Szeretett paptestvérünkért az engesztelő koncelebrációs szentmisét 2015. november 19-én, csütörtökön 09.30 órakor mutatták be a Szombathelyi Székesegyházban. Holttestét közvetlen a gyászmise után a Jáki úti temető papi sírkertjében helyezték örök nyugalomra.

Adj Uram örök nyugalommal neki!
Requiem aeternam dona ei Domine!

